

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ЦЕНТЪР ЗА МАГИСТЪРСКО ОБУЧЕНИЕ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол №/ дата): 2/06.03.2020

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №/ дата): 6/24.02.2020

Декан:

(доц. д-р Христина Благойчева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “УПРАВЛЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ”;

ЗА СПЕЦ: „Държавни финанси и европейски фондове“;

ОКС „Магистър“ ; редовно обучение;

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО

СЕМЕСТЪР: 9 за СС и СНУ, 11 за ДНДО

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 210 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 7

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	150	-

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р Людмил Найденов)

2.
(гл. ас. д-р Пламен Джапаров)

Ръководител катедра:
„Финанси“ (проф. д-р Стефан Вачков)

I. АНОТАЦИЯ

Цел на дисциплината: Обучението по дисциплината преследва две основни цели. На първо място, да представи нови знания за концепциите и базовите идеи чрез които съвременната икономическа теория обяснява необходимостта, ролята, организацията и резултатите от заемното финансиране на държавните разходи. На второ място, да осигури информацията относно състоянието, динамиката и въздействието на държавния дълг (на България и страните от ЕС) и да представи съвременните методи и модели за неговото управление.

Предварителни изисквания: Учебната дисциплина “Управление на държавния дълг” допълва и развива знанията на студентите в областта на теорията на макроикономическото регулиране и публичните финанси. Следователно изисква знания в посочените научни области.

Знание и разбиране: Предмет на разглеждане е естеството на дълговото финансиране на националната икономика, ролята на правителствения дълг (вътрешен и външен) и неговите макроикономически ефекти. В центъра на внимание са подходите и инструментите за управление на държавния дълг. Курсът формира нови знания в областта на значението на дълговия мениджмънт за осигуряване на ефективност, стопанска стабилност и ликвидност в икономиката. Специално внимание се отделя на развитието и особеностите на държавната задлъжнялост на България и подходите при управлението на българския държавен дълг. Във връзка с проблемите на управлението на държавния дълг се разглежда международната криза на дълговете и стратегиите за нейното разрешаване. Акцентира се върху значението на дълговия мениджмънт за осигуряване на финансова стабилност на страните с развиващи се пазари и се изследва влиянието на чуждестранните инвестиции върху националните дългови пазари. Курсът формира умения за моделиране на дълговото управление.

Приложение на знанията и уменията: Формираните знания и умения намират приложение в практиката на институциите от държавния сектор на централно и местно ниво.

Разширяване на знанията и формиране на нови умения: Курсът успешно кореспондира с учебните дисциплини “Публични разходни политики и програми” и “Данъчна политика”.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1.	ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА БЮДЖЕТНИЯ ДЕФИЦИТ И ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ	3	-	
1.1	Държавен бюджет, бюджетно салдо и типове бюджетно неравновесие			
1.2	Стратегии за балансиране на бюджетното салдо			
1.3	Дефиниция за държавен дълг и мотиви за ползване на заемни средства			
1.4	Държавен дълг и данъчно облагане			
1.5	Сравнение между частни и държавни дългове			
2.	ОБХВАТ И КЛАСИФИКАЦИЯ НА ДЪРЖАВНАТА ЗАДЛЪЖНЯЛОСТ	3	2	
2.1	Понятие за брутен външен дълг			
2.2	Публичен и публичногарантиран външен дълг, частен негарантиран външен дълг и нетен външен дълг			
2.3	Методологични особености при измерването на brutния външен дълг и производните му категории			
2.4	Нормативни аспекти на отчитането на консолидирания държавен дълг			
3.	ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА НА ДЪЛГОВОТО БРЕМЕ	3	4	
3.1	Необходимост и варианти за оценка на дълговото бремe.			
3.2	Ситуационни показатели за дългово натоварване			

3.3	Оценъчни показатели за дългово натоварване			
4.	ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТИ НА ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ	3	3	
4.1	Теории за ролята на държавния дълг. Дългът като източник за финансиране на развитието			
4.2	Въздействие на държавния дълг върху частните разходи – ефект на изтласкване и „дефицити-близнаци“			
4.3	Държавен дълг и съвкупно търсене – въздействие на дълга върху динамиката на ценовото равнище			
4.4	Разпределение на бремето на дълга			
4.5	Теорема на Р. Бароу за рикардианската еквивалентност			
5.	ВЪВЕДЕНИЕ В ТЕОРИЯТА НА ДЪЛГОВИЯ МЕНИДЖМЪНТ	3	2	
5.1	Понятие и цели на дълговия мениджмънт			
5.2	Рискове свързани с управлението на дълга			
5.3	Активна и пасивна стратегия на дълговия мениджмънт			
6.	ЕТАПИ НА ДЪЛГОВИЯ МЕНИДЖМЪНТ	2	2	
6.1	Управление на дълга на етап привличане на заемни средства: избор на валутна, лихвена и матуриретна структура			
6.2	Управление на дълга на етап използване на заемите			
6.3	Обслужване и погасяване на задълженията			
6.4	Понятие и видове финансова репресия			
7.	КРИЗИСЕН ДЪЛГОВ МЕНИДЖМЪНТ	3	4	
7.1	Дългова криза и дефолт			
7.2	Конверсия на дълг и конверсионни схеми			
7.3	Мораториум върху дълга			
7.4	Анулиране на дълг и опрощаване на дълг			
7.5	Пазарна стойност на дълга и крива на дълга			
8.	ДЪЛГОВ МЕНИДЖМЪНТ И ФИНАНСОВА СТАБИЛНОСТ В УСЛОВИЯТА НА РАЗВИВАЩИ СЕ ПАЗАРИ	3	3	
8.1	Международни дългови пазари и дългови инструменти			
8.2	Вътрешни и външни фактори на финансова нестабилност и проблеми с обслужването на дълга			
8.3	Цикли на финансова нестабилност и многократен дефолт			
8.4	Инструменти за осигуряване на вътрешна финансова стабилност при развиващи се пазари			
8.5	Инструменти за повишаване на дълговата толерантност на кредиторите към страни с развиващи се пазари			
9.	МЕЖДУНАРОДНА ДЪЛГОВА КРИЗА: ЕТАПИ И ЗНАЧЕНИЕ	2	3	
9.1	Причини и основни измерения на кризата			
9.2	Етапи на кризата			
9.3	Влияние на дълговата криза върху международните финанси и икономическото развитие			
9.4	Дългова криза в страни от ЕС – предизвикателства и алтернативни решения. Случаят на Гърция.			
10.	УПРАВЛЕНИЕ НА МЕЖДУНАРОДНАТА КРИЗА НА ДЪЛГОВЕ	2	3	
10.1	Цели на управлението и основни участници.			
10.2	Традиционен подход при реструктуриране на външната задлъжнялост			
10.3	План Бейкър и План Брейди			
10.4	Сравнение между пазарния подход и Брейди меню-подхода			
11.	ДЪЛГОВ МЕНИДЖМЪНТ И ДЪЛГОВ ПАЗАР НА БЪЛГАРИЯ	3	4	
11.1	Институционална и нормативна уредба на дълговия мениджмънт в България			

11.2	Държавен дълг на България: история и динамика. Оценка на състоянието на държавната задлъжнялост			
11.3	Анализ на дълговия мениджмънт на Р. България			
11.4	Състояние и перспективи пред пазара на дългови инструменти в България			
	Общо	30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Литературен обзор	1	30
1.2.	Тест	1	40
	Общо за семестриален контрол:	2	70
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	
	Общо за сесиен контрол:	1	80
	Общо за всички форми на контрол:	3	150

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Найденов, Л. (2018). Фискални правила и устойчивост на публичните финанси на България - нормативни аспекти. Регионална икономика и устойчиво развитие: Сборник с доклади от научна конференция, орг. от НИИ при ИУ-Варна, 17 ноем. 2017 г. Варна: Наука и икономика, 2, 42 - 53.
2. Райнхарт, К., К. Рогоф. (2013), Този път е различно. София: Сиела.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Найденов Л. (2015). Държавният дълг – новият стар проблем на България. Икономиката в променящия се свят: национални, регионални и глобални измерения: Сборник доклади от международна научна конференция. Варна: Наука и икономика, 2, 300 – 307.
2. Abbas, S. A. (2019). Sovereign Debt: A Guide for Economists and Practitioners. Oxford University Press.
3. Bohoslavsky J. (2018). Sovereign Debt Crises: What Have We Learned? Cambridge University Press.
4. Galbraith, J. (2016). Welcome to the Poisoned Chalice. Yale University Press.
5. Khan, A. (2019). Fundamentals of Public Budgeting and Finance. Palgrave Macmillan.
6. Roos, J. (2019). Why Not Default?: The Political Economy of Sovereign Debt. Princeton University Press.